

פרשת כי תבוא

וענית ואמרת לפני ה' אלוֹקֶיךָ ארמי אובד אבי וירד מצרימה (כו, ה)

יש לעיין מדוע בביעור מעשרות (לקמן פסוק יג) אינו מתודה אלא על עצמו 'ביערתי הקודש מן הבית וגו'.

ובגמרא בסוטה (לב, ב) תניא רשב"י אומר, אדם אומר שבחו בקול נמוך וגנותו בקול רם, שבחו בקול נמוך מן וידוי מעשר, וגנותו בקול רם ממקרא ביכורים. ופריך וגנותו בקול רם וכו', אלא אימא צערו כדתניא וכו' צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים, ע"כ. וברש"י (ד"ה צערו) פירש צרות שעברו עליו דהיינו צרות שעברו על ישראל צרת לבן הארמי וצרת מצרים, ע"כ.

וצריך עיון לפירושו, מה שייך להודיע לרבים צרות שכבר עברו כדי שיבקשו עליהם רחמים, והא כבר נושענו מהם, או שכבר פסקו ועברו.

ונראה לבאר על פי מה שכתבו הקדמונים בטעם מצות ביכורים, שנצטוינו לקדש את ראשית פרי האדמה כדי שכל מעשינו יגררו אחר הראשית ויהיו מתוך אמונה ולשם שמים, (עיין שפת אמת פרשת תרומה שנת תר"מ בשם זקיני הרי"ם ז"ל). וי"ל דאם היתה ראשיתו של כלל ישראל קודש בלא פגם היינו זוכים זה מכבר לתיקון השלם, אבל כיון שהיתה הראשית מעורבת ברע, שהרי לבן הארמי הוא אבי אמותינו הקדושות, ואחר כך ירדנו למצרים ושקענו שם במ"ט שערי טומאה, לכן עדיין לא זכינו לגאולה השלימה והאמיתית.

ולכן דוקא המביא ביכורים קורא בקול רם 'ארמי אובד אבי וירד מצרימה', להודיע צערו של כלל ישראל לרבים שלא היתה ראשיתנו בקדושה כמו הביכורים, ועל ידי זה יתעוררו הרבים לבקש רחמים על כלל ישראל ולהחיש את בוא התיקון השלם והגמור.

ויובן נמי הזכרת צרות שכבר עברו, היינו דעד עתה התיקון השלם מתעכב לבוא ועל דא קא בכינא ומבקשים רחמים

מקור: מעדני שמואל